

Wiadomo skąd pochodziły kamienie do Stonehenge

6 sierpnia 2019

Specjaliści od dawna wiedzą, że egzotycznie wyglądające błękitne kamienie ze Stonehenge pochodzą z wzgórz Preseli w zachodniej Walii. Dokładna lokalizacja ich źródeł była jednak nieznana. Autorom raportu z pisma „Antiquity” udało się wskazać położenie 2 kamieniołomów, a także czas i metody wydobywania skały.

„Ekscytującym aspektem badań jest to, że jesteśmy bliżej rozwiązania największej tajemnicy Stonehenge – czemu kamienie importowano z tak daleka? Każdy inny neolityczny monument w Europie zbudowano z megalitów pochodzących ze stanowiska oddalonego o nie więcej niż 10 mil. Chcemy ustalić, co było wyjątkowego we wzgórzach Preseli 5 tys. lat temu i czy nim do Stonehenge przetransportowano Bluestones, znajdował się tu jakiś inny ważny kamienny krąg – opowiada prof. Mike Parker Pearson z Uniwersyteckiego College’u Londyńskiego (UCL).

Największy kamieniołom odkryto niemal 180 mil (ok. 290 km) od Stonehenge – w skupisku wychodni Carn Goedog na północnym stoku Preseli. „To dominujące źródło szaroniebieskiego

dolerytu nakrapianego gwiazdkami białego kwarcu. Pochodzi stąd co najmniej 5 Bluestones [...]” – wyjaśnia dr Richard Bevins z Narodowego Muzeum Walii.

Craig Rhos-y-felin, wychodnia położona w dolinie poniżej Carn Goedog, to z kolei źródło jednej z odmian ryolitu.

Akademicy podkreślają, że wymienione wychodnie składają się z naturalnych pionowych filarów. Można je odseparować, wykorzystując połączenia między poszczególnymi kolumnami. Wydobycie było tu więc łatwiejsze niż w kamieniołomach w Egipcie, gdzie obeliski trzeba było wykuć z litej skały.

Neolityczni robotnicy musieli tylko włożyć w szczelinę klin, a następnie opuścić filar do postawy wychodni. Główne ich wyposażenie składało się zapewne z lin oraz drewnianych klinów, pobijaków i dźwigni, które szybko uległy rozkładowi. Zachowały się jednak kamienne młotki i kliny.

„Kamienne kliny były wykonane z importowanego mułowca (o znacznie większej miękkości niż dolerytowe filary). Kolega inżynier zasugerował, że posługiwanie się twardym narzędziem mogłoby wywołać pęknięcia przeciążeniowe filaru. Miękki klin oznacza zaś, że jeśli coś miałoby ulec uszkodzeniu, to właśnie narzędzie, a nie filar” – opowiada Pearson.

U podnóża obu wychodni odkryto kamienie ze śladami działalności człowieka oraz platformy ziemne; każda kończyła się pionowym „uskokiem” o głębokości ok. metra.

„Filary z błękitnego kamienia mogły trafiać na platformę, która spełniała rolę rampy do opuszczania materiału na drewniane sanie [...]” – uważa prof. Colin Richards z University of the Highlands and Islands.

Skoro było już wiadomo, gdzie i jak pozyskiwano kamień, należało ustalić, kiedy miało to miejsce. Z miękkich osadów wypełniających zagłębienie prowadzące z zatoczki załadunkowej w Craig Rhos-y-felin i ze sztucznej platformy Carn Goedog

wydobyto kawałki węgla z ok. 3000 r. p.n.e.

Obecnie naukowcy uważają, że początkowo Stonehenge było kręgiem nieobrobionych filarów z błękitnego kamienia i że bloki sarsenu dodano jakieś 500 lat później.

Nowe odkrycia przeczą teorii, że Bluestones przetransportowano do Stonehenge drogą morską. „Niektórzy uważają, że niebieskie kamienie dostarczono do Milford Haven, a następnie umieszczono na tratwach albo podwieszono między łodziami i przetransportowano przez Kanał Bristolski, rzeką Avon, aż do równiny Salisbury. Kamieniołomy znajdują się jednak na północnym stoku Preseli, skąd megality mogły być przewiezione do Salisbury lądem” – opowiada prof. Kate Welham z Uniwersytetu w Bournemouth.

Autorstwo: Anna Błońska

Na podstawie: Ucl.ac.uk

Zdjęcie: [TheDigitalArtist](#) (CC0)

Źródło: [KopalniaWiedzy.pl](#)